

ΛΟΓΟΣ
Ἑγκωμιστικὸς
Περὶ Ἀρχιερωσύνης

Ἅγιον Νικόδημον Ἀγιορείτου

Ε Π Ι Τ Ο Μ Η

Ἐκ τῶν Προφητανακτοδαβιτικῶν Ψαλμῶν ·

Α Π Α Ν Θ Ι Σ Μ Α

Διαφόρων κατανοητικῶν Εὐχῶν · Περιέχον ἢ τὰς
Θεολογικὰς , ἢ πρὸς Θεὸν ἔρωτα Θεωρητικὰς Εὐχὰς

ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ

Α Υ Γ Ο Υ Σ Τ Ι Ν Ο Υ

Ε Π Ι Σ Κ Ο Π Ο Υ Ι Π Π Ω Ν Ο Σ .

Ἔ Ω ν ἐν τῇ ἀρχῇ Λόγος τις · περὶ Μετανοίας ·

Καὶ ἐν τῷ τέλει Λόγος ἕτερος περὶ Ἀρχιερωσύνης .

Νῦν μὲν Τύποις ἐκδοθέντα διὰ δαπάνης
ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ἢ ΘΕΙΟΤΑ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙ
ΑΡΧΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Ν Ε Ο Φ Υ Τ Ο Υ

Ἐπιμελῶς δὲ διορθωθέντα παρὰ τῶ ἐν Μοναχοῖς

Ε Λ Α Χ Ι Σ Τ Ο Υ Ν Ι Κ Ο Δ Η Μ Ο Υ

Εἰς κοινὴν τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν .

Ἐν τῷ τῷ Πατριαρχείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
Τυπογραφείῳ . Ἔτε 1 7 9 9 .

Εύχαϊς
τοῦ Σεβασμιωτάτου Πατρὸς ἡμῶν καὶ
Ἱεροπολίτου Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς
κ.Κυπριανοῦ

Ἐπανεκδόσεις α' καὶ β': 2012
Πληκτρολόγησις • Ἐκτύπωσις • Βιβλιοδεσία
Γενικὴ Ἐπιμέλεια

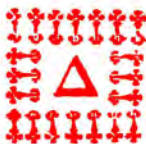
ΙΕΡΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΜΟΝΗ
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ
ΑΦΙΔΝΑΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

Λ Ο Γ Ο Σ

Ἐγκωμιαστικός. Περὶ Ἀρχιερωσύνης.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ἐν ἐσάθῃ ἀξίωμα ἔτε πλέον ὑψηλότερον, ἔτε πλέον ἐπιθυμητότερον ἀπὸ τὸ νὰ γένη τινὰς ὅμοιος μὲ τὸν Θεὸν ἕν. ὑψηλότερον· διὰ τὸ ὑπερβαίνει ὅλας τὰς ὄρας τῆς Φύσεως. ἐπιθυμητότερον· διὰ τὸ ἀναβιβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν μίας ἀκρας, ἢ πληρεσάτης εὐδαιμονίας. Καὶ τῆτο, ἐπεὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἀξιώματα ὅπῃ ἤμπορῶν νὰ ἀπολαύσων ἐνταῦθα οἱ πάρεσικοι τῆς γῆς ἀγκαλὰ ἢ θαυμασὰ, ἀγκαλὰ ἢ μεγάλα· πλὴν, ἢ διὰ τὸ λείπει ἀπὸ αὐτὰ ἓνα ἀνώτατον ὕψος, ἢ διὰ τὸ αὐτὰ χαρίζεν ἓν μόνον τι μέρος εὐδαιμονίας, δὲν εἶναι τόσοσ μεγάλα ἢ ἐπιθυμητὰ. καθὼς τὸ ἀξίωμα τῆς πρὸς Θεὸν ὁμοιώσεως, ὅπῃ ἢ διὰ τὴν ἀτύγκριτόν τε ὑπεροχὴν, ἢ διὰ τὴν τελειοτάτην εὐδαιμονίαν ὅπῃ χαρίζει, ἀνάπτει τὴν ἐπιθυμίαν ὄλων τῶν λογικῶν κτισμάτων εἰς τὴν ἀγάπῃν τε. Καὶ πρῶτος μὲν ὁ ἕωςΦόρος εἰς τὸν ἕρανόν, Φλεχθεὶς ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆτο τῷ ἀξιώματος, ἐφαντάσθη νὰ βάλῃ τὸν θρόνον τε ἐπάνω ἀπὸ τῆς ἀξέρας, ἢ νὰ γένη μὲ τὸν ὕψισον ὅμοιος. „ Εἰς τὸν ἕρανόν ἀναβήσομαι. ἐπάνω τῶν ἀξέρων „ τῷ ἕρανῷ θήσω τὸν θρόνον μου. καθιῶ ἐν ὄρει ὑψηλῷ, ἢ ἔσομαι ὅμοιος, ὡς τῷ ὕψισῳ. Δεύτερος δὲ ὁ Ἀδὰμ εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἐπιθυμίαν κυριευθεὶς, ἠθέλησε νὰ ὁμοιωθῇ μὲ τὸν Θεόν, ἀκέσας τὴν συμβουλὴν τῷ ὄΦεως. „ Ἔσεσθε ὡς Θεοὶ, γινώσκοντες καλὸν ἢ ποιηρόν. Καὶ ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ ὕστερα, πολλοὶ βασιλεῖς, ἢ ἔξεσιασαί, πολλὰ πολλὰκίς ἐμεταχειρίσθησαν διὰ νὰ λάβων αὐτὸν τὸν ὑψηλὸν τίτλον ἢ νὰ Φημισθῶν εἰς τῆς ὑπῆκόες των, πῶς εἶναι ὅμοιοι μὲ τὸν Θεόν.

Προοίμιον

Ἐν ἐστάθῃ ἀξίωμα οὔτε πλέον ὑψηλότερον, οὔτε πλέον ἐπιθυμητότερον ἀπὸ τὸ νὰ γένη τινὰς ὁμοιος μὲ τὸν Θεόν.

Ὑψηλότερον, διὰ τὶ ὑπερβαίνει ὅλους τοὺς ὅρους τῆς φύσεως· ἐπιθυμητότερον, διὰ τὶ ἀναβιβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν μιᾶς ἄκρας καὶ πληρεστάτης εὐδαιμονίας.

Καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ ὅλα τὰ ἄλλα ἀξιώματα, ὅπου ἠμποροῦν νὰ ἀπολαύσουν ἐνταῦθα οἱ πάροικοι τῆς γῆς, ἀγκαλὰ καὶ θαυμαστά, ἀγκαλὰ καὶ μεγάλα, πλὴν ἢ διὰ τὶ λείπει ἀπὸ αὐτὰ ἓνα ἀνώτατον ὕψος ἢ διὰ τὶ αὐτὰ χαρίζουν ἐν μόνον τι μέρος εὐδαιμονίας, δὲν εἶναι τόσον μεγάλα καὶ ἐπιθυμητά, καθὼς τὸ ἀξίωμα τῆς πρὸς Θεὸν ὁμοιώσεως, ὅπου καὶ διὰ τὴν ἀσύγκριτόν του ὑπεροχὴν καὶ διὰ τὴν τελειοτάτην εὐδαιμονίαν ὅπου χαρίζει, ἀνάπτει τὴν ἐπιθυμίαν ὅλων τῶν λογικῶν κτισμάτων εἰς

τὴν ἀγάπην του.

Καὶ πρῶτος μὲν ὁ ἑωσφόρος εἰς τὸν Οὐρανόν, φλεχθεὶς ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τούτου τοῦ ἀξιώματος, ἐφαντάσθη νὰ βάλῃ τὸν θρόνον του ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ἀστέρας καὶ νὰ γένη μὲ τὸν Ὑψιστον ὅμοιος:

«Εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, ἐπάνω τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου, καθιῶ ἐν ὄρει ὑψηλῷ,... ἀναβήσομαι ἐπάνω τῶν νεφῶν, ἔσομαι ὅμοιος τῷ Ὑψίστῳ»¹.

Δεύτερος δὲ ὁ Ἀδὰμ εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἐπιθυμίαν κυριευθεὶς, ἠθέλησε νὰ ὁμοιωθῆ μὲ τὸν Θεόν, ἀκούσας τὴν συμβουλήν τοῦ ὄφεως:

«Ἔσεσθε ὡς Θεοί, γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρόν»².

Καὶ ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ ὕστερα, πολλοὶ βασιλεῖς καὶ ἐξουσιασταὶ πολλὰ πολλάκις ἐμεταχειρίσθησαν διὰ νὰ λάβουν αὐτὸν τὸν ὑψηλὸν τίτλον καὶ νὰ φημισθοῦν εἰς τοὺς ὑπηκόους των πὼς εἶναι ὅμοιοι μὲ τὸν Θεόν.

Τοιαύτης λογῆς καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς ποταποὺς Καρχηδονίους, Σόφων τὸ ὄνομα, ἐπιθυμῶν ὑπερβολικὰ νὰ νομίζεται κἄν θεὸς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἐπῆρε κἄποια πουλία ὅπου μι-

μοῦνται τῶν ἀνθρώπων τὰς φωνὰς καὶ τὰ ἔμαθε νὰ λέγουν: «Ὁ Σόφων εἶναι Θεός»· ἔπειτα τὰ ἄφησε νὰ πετάξουν ὑψηλά, τὰ ὁποῖα ἐπειδὴ καὶ ἐφώναζαν εἰς τὸ ὕψος: «Ὁ Σόφων εἶναι Θεός», ἔκαμαν τοὺς ἀνθρώπους ὅπου τὰ ἤκουον νὰ λέγουν μετὰ θαύματος ὅτι ὁ Σόφων εἶναι Θεός, ὡσὰν ὅπου καὶ αὐτὰ τὰ ἄλογα πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ μὲ λαμπρὰν φωνὴν Θεὸν τὸν ὁμολογοῦσι³.

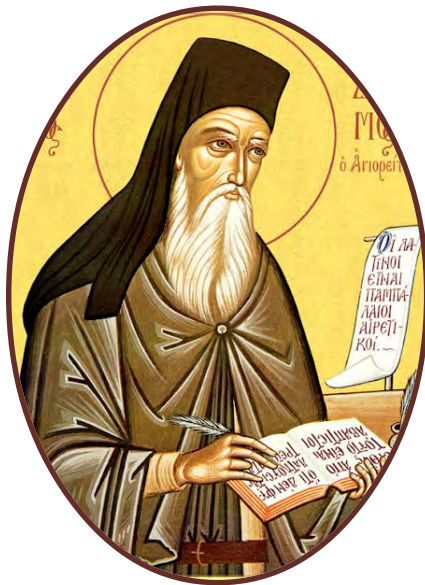
Μὲ ὅλον τοῦτο, κἀνένας ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἠξιώθη νὰ γένη ὁμοιος μὲ τὸν Θεόν· ὅλοι παρόμοια ἠπατήθησαν, ψευδεῖς ἐφάνησαν οἱ διαλογισμοὶ των, κεναὶ καὶ μάταιαι αἱ ἐπιθυμίαι των, διὰ τὸ νὰ ὁμοιωθῇ τινὰς μὲ τὸν Θεὸν εἶναι χάρισμα θεῖον, ὅπου ὑπερβαίνει ἐξ ὀλοκλήρου ὅλα τὰ μέτρα τῆς ἀνθρωπίνης τελειότητος.

Οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι καὶ οἱ διάδοχοι αὐτῶν Ἀρχιερεῖς εἶναι ἐκεῖνοι ὅπου ἐκληρονόμησαν εἰς τὴν γῆν τοῦτο τὸ μέγαλον προνόμιον· τούτους ἠθέλησεν ὁ ὕψιστος Θεὸς νὰ ἐξαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους μὲ μίαν ὑπὲρ ἄνθρωπον, μὲ μίαν ξεχωριστὴν καὶ ὑπερτάτην τιμὴν, ἢ ὁποῖα μῆτε ἀνήκει, πάρεξ εἰς τὴν θεϊκὴν Του Μεγαλειότητα.

Ὅθεν εἰς τὸ παρόν μοι ῥητορικῆς εὐφραδίας μὲν ἐστερημένον λογύδριον, λόγοις ὅμως καὶ μαρτυρίαις θείων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων ἐστηριγμένον, θέλει φανεῖ σαφέστερον:

α'. ὅτι ὁ Ἀρχιερεὺς φέρει ὁμοίωσίν τινα τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν καὶ **β'.** ὅτι διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τιμᾶται ὑπερβαλόντως ἀπὸ ὅλον του τὸ ὑπήκοον.

Λοιπὸν διὰ νὰ πληροφορηθῆτε τὰς δύο αὐτὰς προτάσεις, χαρίσατέ μοι, παρακαλῶ, προσεκτικὴν τὴν ἀκρόασιν.

Μέρος Πρῶτον

*Ὁ Ἀρχιερεὺς φέρει ὁμοιώσιν τινα
τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν*

Δύο εἶναι αἱ Ἱεραρχίαι, κατὰ τὸν Ἀρ-
σοπαγίτην Διονύσιον⁴: μία ἢ Οὐράνιος καὶ
ἄλλη ἢ Ἐκκλησιαστικὴ· μία ἄυλος καὶ ἄλλη
ὕλική· μία τῶν Ἀγγέλων ἄνω καὶ ἄλλη τῶν
ἀνθρώπων κάτω.

Καὶ αἱ δύο ὅμως μὲ τόσην ἄρμονίαν εἶναι
ένωμένα ἀναμεταξύ των, ὥστε ὅπου ἐμπερι-
έχεται σχεδὸν ἢ μία μέσα εἰς τὴν ἄλλην μὲ
τρόπον θαυμαστὸν καὶ παράδοξον.

Καὶ ἔπεται νὰ ᾔηται ἢ μὲν Οὐράνιος Ἱεραρχία
πρωτότυπον, ἢ δε Ἐκκλησιαστικὴ εἰκὼν τοῦ
πρωτοτύπου.

Διὰ τὶ ἐκεῖνος ὁ ἀριστοτέχνης Θεός, ὅπου
μὲ τὴν σοφίαν Του ἐζωγράφησε τὰ τεῖχη τῆς
Ἄνω Ἱερουσαλήμ, αὐτὸς ὁ ἴδιος μὲ τὰς χεῖρας

Του ἐξωγράφησε καὶ τὰ τεῖχη τῆς κάτω Ἱερουσαλήμ, ἦτοι τὴν Ἐκκλησίαν, κατὰ τὴν πρωτότυπον τῆς ἄνω ζωγραφίας, ὡς λέγει ὁ Ἡσαΐας:

«Ἴδου ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐξωγράφηκά σου τὰ τεῖχη, καὶ ἐνώπιόν μου εἶ διαπαντός»⁵.

* * *

Γίνεται δὲ εἰς ἡμᾶς σαφεστέρα αὐτὴ ἡ ἀλήθεια, ὅταν μὲ τὸν νοῦν ἀναβῶμεν ἕως τὸν τρίτον καὶ ἐμπύρινον καλούμενον Οὐρανόν, ὅπου εἶναι οἱ χοροὶ ὅλων τῶν ἀγγελικῶν Ταγμάτων καὶ Μακαρίων.

Καὶ ἐκεῖ ἰδῶμεν μὲ μίαν εὐλαβητικὴν θεωρίαν ὅλην τὴν Ἱεραρχίαν τῶν ἀσωμάτων Δυνάμεων· περιέλθωμεν ὅλας τὰς τούτων χωροστασίας, ἐντροφῶντες τὸ ἔνθεον κάλλος καὶ τὴν ἄυλον αὐτῶν ὠραιότητα· στοχασθῶμεν πῶς ὅλοι αὐτοὶ οἱ Ἄγγελοι εἶναι εἰς ἑννέα Τάγματα διηρημένοι: εἰς Θρόνους, Χερουβὶμ καὶ Σεραφίμ· εἰς Κυριότητας, Δυνάμεις καὶ Ἐξουσίας· εἰς Ἀρχάς, Ἀρχαγγέλους καὶ Ἀγγέλους· καὶ πῶς ἀπὸ αὐτά, ἄλλα εἶναι πρῶτα καὶ κύκλω εἰς τὴν Τρισήλιον Θεαρχίαν, ἄλλα μέσα, καὶ ἄλλα τελευταῖα· θεωρήσωμεν ἀκόμη πῶς εἶναι καὶ νόμος Θεϊκὸς ἀνάμεσα εἰς αὐτά: ἡ πρώτη καὶ ἀνωτάτη Τάξις, νὰ φωτίζῃ τὴν

δευτέραν, ἢ δευτέρα τὴν τρίτην, ἢ τρίτη τὴν τετάρτην, ἢ τετάρτη τὴν πέμπτην, καὶ καθ' ἑξῆς ἕως τὴν ἐνάτην, καθὼς θεωρεῖ καὶ ὁ κρυφιομύστης Διονύσιος, λέγων:

«Τοῦτο γάρ ἐστι καθόλου τῇ θείᾳ Ταξιαρχίᾳ θεοπρεπῶς νενομοθετημένον, τὸ διὰ τῶν πρώτων τὰ δευτέρα τῶν θεαρχικῶν μετέχειν ἐλλάμψεων»⁶.

Καὶ ἐπάνω εἰς ὅλα θέλομεν πληροφορηθεῖ τὴν ἄρμονίαν τῶν δύο Ἱεραρχιῶν, ὅταν ἰδῶμεν πῶς ὅλαι αὗται αἱ ἐννέα Τάξεις ὁμοῦ λαμβάνουσι τὰς ἀκτινοβόλους ἀστραπὰς τῆς σοφίας καὶ γνώσεως, τὰς ἀποκαλύψεις τῶν μυστηρίων, τὰς ὑπὲρ κάλλους ἀγλαΐας, ἐν συντομίᾳ, ὅλας τὰς ὑψηλὰς καὶ θεουργικὰς χάριτας, ἀπὸ τὸν ἀπειρόφωτον καὶ τρισσοφαῆ βασιλέα Θεόν.

Καὶ ὁ Θεὸς μοναχὸς εἶναι Ἐκεῖνος ὁ πρώτιστος καὶ ὑπερούσιος Ἱεράρχης καὶ Τελετάρχης ὅλης τῆς εὐκόσμου ταύτης Ἱεραρχίας, ἀπὸ τὸν Ὅποῖον ὡσὰν ἀπὸ μίαν ἀέναον πηγὴν, πλημμυροῦσιν εἰς Αὐτὴν ἢ παναρμόνιος ἐκεῖνη καὶ ἀγγελικὴ εὐταξία, ἢ ἄυλος κάθαρσις, ὁ

πληρέστατος φωτισμὸς καὶ ἡ μακαρία τελείωσις.

Όταν λοιπὸν ἰδῶμεν τοιαύτης λογῆς μὲ τὸ ὄμμα τοῦ νοῦς τὸ πρωτότυπον ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὴν Οὐράνιον Ἱεραρχίαν καὶ καταβῶμεν ἔπειτα εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν, θέλομεν ἰδεῖ παρευθὺς καὶ τὴν εἰκόνα καὶ θέλομεν πληροφορηθεῖ περὶ τῆς ἀρμονίας τῶν δύο αὐτῶν Ἱεραρχιῶν, ἀκούοντες μάλιστα καὶ τὸν εἰρημένον κρυφιομύστην Διονύσιον, λέγοντα ὅτι καὶ ἐκείνη ἡ Ἱεραρχία καὶ ἐτούτη μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἔχουσι δύναμιν:

«Τοσοῦτον δὲ ὅμως εἰπεῖν ἀναγκαῖον, ὡς ἐκείνη τε, καὶ πᾶσα ἡ νῦν ὑμνουμένη παρ' ἡμῶν ἱεραρχία, μίαν ἔχει καὶ τὴν αὐτὴν διὰ πάσης ἱεραρχικῆς πραγματείας τὴν δύναμιν»⁷.

Εκείνης ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος εἶναι ἡ πρὸς Θεὸν ὁμοίωσις καὶ ἔνωσις; ὁμοίως καὶ ταύτη τὴν πρὸς Θεὸν ὁμοίωσιν σπουδάζει καὶ ἔνωσιν.

Εκείνη εἰς ἑννέα Τάξεις διαιρεῖται; καὶ αὕτη εἰς ἑννέα: εἰς Ἱερεῖς, Διακόνους καὶ Ὑποδιακόνους· Ἀναγνώστας, Ψάλτας καὶ Κληρικούς· Μοναχοὺς, Πιστοὺς καὶ Συνεστῶτας.

Εἰς ἐκείνην σώζεται ἡ τάξις αὐτή, οἱ ἀνώ-

τεροι νὰ μεταδίδωσι τὰς ἐλλάμψεις καὶ τὰ χαρίσματα εἰς τοὺς κατωτέρους; καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν οἱ Ἱερεῖς μεταδίδουσι τὸν φωτισμὸν εἰς τοὺς Διακόνους· οἱ Διάκονοι εἰς τοὺς Ὑποδιακόνους· οἱ Ὑποδιακόνοι εἰς τοὺς Ἀναγνώστας· καὶ καθ' ἐξῆς κατὰ διαδοχὴν ἕως εἰς τοὺς Συνεστῶτας.

* * *

Καὶ διὰ νὰ ἔλθωμεν τώρα εἰς τὸν Ἀρχιερέα, ὅπου εἶναι τοῦ Λόγου αὐτοῦ ἡ ὑπόθεσις, καθὼς ἐκεῖ ὅλαι αἱ Τάξεις τῆς Ἀγγελικῆς Ἱεραρχίας λαμβάνουσιν ὅλα τὰ χαρίσματα ἀπὸ τὸν ὕψιστον Θεόν, ἔτζι καὶ ἐδῶ ὅλα τὰ τάγματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας πέρνουσι τὰς χάριτας ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα.

Καὶ ἀγκαλὰ ὁ Θεὸς ἦναι ἡ ὑπεράρχιος ἀρχὴ καὶ αἰτία ἐκάστης Ἱεραρχίας, μὲ ὅλον τοῦτο φαίνεται ὅτι ἠθέλησε, τὸν τόπον ὅπου ἔχει Αὐτὸς εἰς τὴν Οὐράνιον Ἱεραρχίαν, νὰ ἔχη ὁ Ἀρχιερεὺς εἰς τὴν κάτω Ἱεραρχίαν.

Κατὰ τοῦτο δηλαδή, ὅπου καθὼς ἐκεῖ ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Τελετάρχης ὅλων τῶν χαρισμάτων ὅπου ἀπολαμβάνει ἄνω ἢ μακαρία τῶν Ἀγγέλων Ἱεραρχία, ἔτζι καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς εἶναι ἐδῶ ἡ πηγὴ ὅλων τῶν χαρίτων καὶ τὸ ἔμψυχον ταμι-

εἶον τῶν θείων δωρεῶν ὅπου μεταδίδονται, ὡς προείπομεν, εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησιαστικὰς τάξεις.

Καὶ εἰς τοῦτον λοιπὸν τὸν τρόπον ἀκολουθεῖ ὅτι τοῦ Ἀρχιερέως νὰ ἦναι πρωτότυπον αὐτὸς ὁ Θεός.

Ω δωρεαί! ὦ ἀξίαι! ὦ μεγαλειότητες τῆς Ἀρχιερωσύνης!

Ποῖος λοιπὸν τώρα ἀπὸ τοὺς πιστοὺς δὲν βλέπει πὼς ὁ Ἀρχιερεὺς εἶναι ἔμψυχος εἰκὼν τοῦ Θεοῦ; καὶ πὼς φέρει τὴν ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν;

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ προρρήθεις κρυφιομύστης Διονύσιος ἔλεγε περὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιερέως,

ποτὲ μὲν ὅτι «ὁ Ἱεράρχης τῇ πρὸς Θεὸν ἀφομοιώσει ἅπαντας ἀνθρώπους θέλων σωθῆ-

ναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, ἀνακηρύττει πᾶσι τὰ ὄντως Εὐαγγέλια·

Ποτὲ δὲ «λέγομεν τοίνυν, ὡς ἔστιν ἡ τῆς θείας μακαριότητος ἀγαθότης αἰεὶ κατὰ ταῦτά καὶ ὡσαύτως ἔχουσα τὰς τοῦ οἰκείου φωτὸς ἀγαθοεργέτιδας ἀκτίνας, ἐπὶ πάσας ἀφθόνως ἀπλοῦσα τὰς νοερὰς ὄψεις· «πρὸς ταύτην ὁ θεῖος Ἱεράρχης ἀποτυποῦται τὴν μίμησιν, τὰς φωτοειδεῖς αὐτοῦ τῆς ἐνθέου διδασκαλίας αὐγὰς ἀφθόνως ἐπὶ πάντα ἀπλῶν»⁸.

* * *

Μεγάλον πρᾶγμα εἶναι τοῦτο κατὰ ἀλήθειαν!

Θεὸς οὐράνιος, Θεὸς πλήρης δόξης καὶ πλήρης ἀθανασίας! **καὶ** μὲ ὅλον τοῦτο ηὐδόκησε νὰ καταστήσῃ τὸν Ἀρχιερέα εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν Τοποτηρητὴν ἐδικόν Του.

Θεός, μὲ τὸν Ὅποιον κανένα κτίσμα δὲν εἶναι ὅμοιον: «Τίς ὅμοιός Σοι, Κύριε;»⁹ **καὶ** μὲ ὅλον τοῦτο ἠθέλησε νὰ ἔχῃ ὁ Ἀρχιερεὺς ὁμοίωσίν τινα ἐδικὴν Του.

Θεὸς ὅπου μὲ μεγάλους φοβερισμοὺς προστάζει: «Τίνι ὁμοιώσατε Κύριον; Καὶ τίνι ὁμοιώματι ὁμοιώσατε Αὐτόν;»¹⁰ **καὶ** ὁμως ἔστερξε τώρα νὰ ἔχῃ τὸν Ἀρχιερέα ὁμοίωμα

καὶ ἔμψυχον εἰκόνα τῆς Θεότητός Του.

Ἔθεν ἀνίσως Αὐτὸς παλαιὰ ἔλεγε μὲ τὸ στόμα τοῦ Προφήτου Ὡσηέ:

«Ἐγὼ ὀράσεις ἐπλήθυνα καὶ ἐν χερσὶ Προφητῶν ὠμοιώθην»¹¹.

τώρα ἡμπορεῖ νὰ λέγη καλλήτερα:

ἐγὼ ἐν χερσὶ τῶν Ἀρχιερέων ὠμοιώθην, διὰ τὶ αὐτοὶ παριστάνουσιν εἰς τὴν ἐπίγειον Ἱεραρχίαν τὸ Πρόσωπόν μου, αὐτοὶ εἶναι τόσοι καθάρωτατοι καθρέπται τῆς θεϊκῆς μου Μεγαλειότητος, «ἔσοπτρα διειδέστατα καὶ ἀκηλίδωτα, δεκτικὰ τῆς ἀρχιφώτου καὶ θεαρχικῆς ἀκτίνος»¹², καθὼς ἔλεγεν ὁ θεῖος Διονύσιος.

Ποῖοι; οἱ ὑλικοί, οἱ θνητοί, οἱ μὲ σάρκα καὶ αἷμα συνδεδεμένοι.

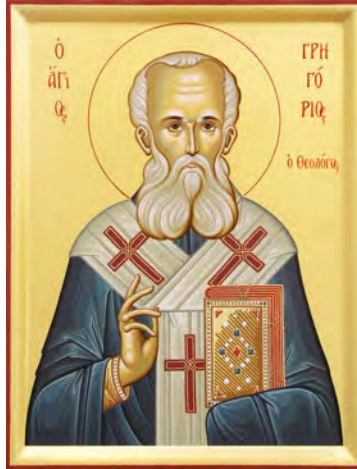
Ω φιλανθρωπίας αφάτου! ὦ οὐρανίου καὶ ἀσυγκρίτου ἀξίας!

Εγὼ ἐξίσταμαι καὶ ἀπορῶ καὶ δὲν ἤξεύρω ποῖον νὰ θαυμάσω περισσότερο: τὸ ὕψος τῆς ἐξουσίας ὅπου ἐδόθη εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς; ἢ τὴν ἄπειρον ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ ὅπου ἠθέλησε νὰ μεταδώσῃ εἰς τοὺς θνητοὺς ἓνα τοιοῦτον ὑπέρτατον χάρισμα;

* * *

Καὶ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα μεγάλον βέβαια εἶναι, διὰ τὶ ὑπερέχει ὅλας τὰς ἄλλας ἀξίας τοῦ κόσμου· συγκρινόμενον ὅμως μὲ τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀρχιερέως, εὐρίσκεται ὑποδεέστερον, κατὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον· ὡσὰν ὅπου ὁ βασιλεὺς ἐξουσιάζει τὰ σώματα, ὁ Ἀρχιερεὺς τὰς ψυχάς· ὁ βασιλεὺς πολεμεῖ ἐχθροὺς σωματικοὺς μὲ σωματικὰ ἄρματα, ὁ Ἀρχιερεὺς πολεμεῖ τοὺς ἀοράτους ἐχθροὺς, αὐτὰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, αὐτοὺς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, αὐτὰ τὰ πονηρὰ πνεύματα, μὲ ἄρματα πνευματικά· εἰς τὸν βασιλέα ἀναφέρονται ὅλα τὰ σωματικὰ καὶ πολιτικά, εἰς τὸν Ἀρχιερέα τὰ πνευματικὰ καὶ οὐράνια· ὁ Ἀρχιερεὺς ἀσπάζεται μὲν τὴν δεξιὰν τοῦ βασιλέως, ὁ

βασιλεὺς ὅμως στέφεται παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως καὶ εὐλογεῖται.

Καὶ διὰ τὸ εἰπῶ μὲ συντομίαν, ὅσον ὑπερέχουσι τὰ πνευματικὰ ἀπὸ τὰ σωματικά, τὰ οὐράνια ἀπὸ τὰ ἐπίγεια, τόσον ὑπερέχει καὶ ἡ Ἀρχιερωσύνη ἀπὸ τὴν βασιλείαν.

* * *

Ἔχομεν δὲ καὶ σύγκρισιν ὑψηλοτέραν, τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τῶν Ἀγγέλων.

Μεγάλη εἶναι ἀληθινὰ ἡ ἀξία τῶν Ἀγγέλων, διὰ τὸ εἶναι *Πνεύματα Λειτουργικὰ εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα*, διὰ τὸ εἶναι *φλόγαι πυρός*, διὰ τὸ ἀμέσως λαμβάνουσι τὰς θείας καὶ πλησιφαεῖς ἐλλάμψεις ἀπὸ τὴν Τρισήλιον Θεαρχίαν.

Μὰ ὅσον εἰς τὴν ἐξουσίαν ὅπου ἔλαβον οἱ Ἀρχιερεῖς νὰ λύνουσι καὶ νὰ δένουσι τὰς ἀμαρτίας καὶ ὅσον εἰς τὴν δύναμιν ὅπου ἔχουσι νὰ μεταβάλλουν τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ, κατὰ ταῦτα ναὶ καὶ ὑπερέχουσι τοὺς Ἀγγέλους:

«Τίς δύναται [ἐπὶ τῆς γῆς] ἀφιέναι ἀμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;»¹³.

Καὶ ὅμως οἱ Ἀρχιερεῖς ἐτιμήθησαν μὲ αὐτὴν τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν καὶ δύναμιν:

«Οἱ γὰρ τὴν γῆν οἰκοῦντες, λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, καὶ ἐν ταύτῃ ποιούμενοι τὴν διατριβήν, τὰ ἐν οὐρανοῖς διοικεῖν ἐπετρέπησαν, καὶ ἐξουσίαν ἔλαβον, ἣν οὔτε Ἀγγέλοις, οὔτε Ἀρχαγγέλοις ἔδωκεν ὁ Θεός· οὐ γὰρ πρὸς ἐκείνους εἴρηται, ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς

γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ»¹⁴.

Προσέτι ποῖος ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους ἠμπορεῖ, δὲν λέγω νὰ προχωρέσῃ ἔσωθεν, ἀλλὰ κἄν νὰ παρακύψῃ μόνον εἰς ἐκεῖνα τὰ φρικτὰ καὶ φοβερὰ μυστήρια ὅπου ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ μετὰς χειρὰς του μελίζει καὶ μετὰ τὸ στόμα του ἔσθιει καὶ πίνει; εἰς ἐκεῖνα λέγω, «εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν Ἄγγελοι παρακύψαι»¹⁵;

Τὸ λοιπόν, ὁ Ἀρχιερεὺς ὑπερέχει κατὰ ταῦτα καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους Ἀγγέλους, φέρει δὲ καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν, καθὼς ἦτον ἡ πρότασίς μας.

* * *

Μὰ τί λέγω ὁμοίωσιν Θεοῦ;

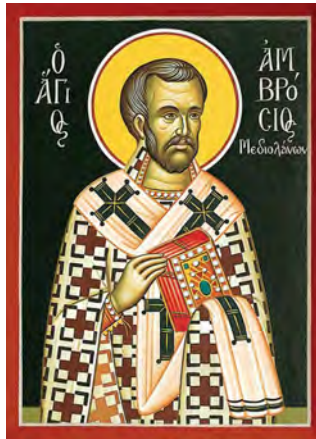
Θεὸς ὀνομάζεται ὁ Ἀρχιερεὺς ἀπὸ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ: «θεοὺς [τοὺς δικαστὰς] οὐ κακολογήσεις»¹⁶, λέγει ἡ Γραφή, τὸ ὁποῖον ἐρμηνεύων ὁ Θεοδώρητος Κύρου, λέγει:

«Καλεῖ τοίνυν θεοὺς τοὺς ἱερωσύνη τετιμημένους, τοὺς υἱοὺς Θεοῦ χρηματίσαντας»¹⁷. ἐκείνους λέγει, ὅπου ὁ Θεὸς ἐτίμησε μετὰ τὴν ἀξίαν τῆς Ἱερωσύνης, ὁ Νόμος τοὺς ὀνομάζει θεοὺς, καθὼς ὠνόμασε καὶ τὸν Μωϋσῆν θεὸν

τοῦ Φαραώ: «Ἴδου δέδωκά σε θεὸν [κύριον καὶ κριτὴν] Φαραώ»¹⁸.

Καὶ ἂν λέγη ἐδῶ ὁ Ἅγιος πὼς ἔτzi καλεῖ ὁ Νόμος τοὺς Ἱερεῖς, πολλῶ μᾶλλον πρέπει νὰ ἐννοῆται διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς, ὅπου εἶναι αἱ πηγαὶ καὶ οἱ χειροτονηταὶ τῶν Ἱερέων.

Τὸ ἴδιον αὐτὸ συνάγεται τόσον ἀπὸ τὴν μεσιτείαν, ὅσον καὶ ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τοὺς ἱερούς Του Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους: «Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει»¹⁹ καὶ «ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται»²⁰.

Ὡσὰν νὰ λέγη ἔτzi: *Ὡ Μαθηταί μου, ὅποιος ὑπακούει εἰς ἐσᾶς, εἰς ἐμένα τὸν ἴδιον ὑπακούει· καὶ ὅποιος ὑποδέχεται ἐσᾶς, ἐμένα τὸν*

ἴδιον ὑποδέχεται, διὰ τὸ ἐσεῖς εἶσθε οἱ Τοποτηρηταὶ οἱ ἐδικοί μου, ἐσεῖς παρασταίνετε τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἐσεῖς ἔχετε νὰ φέρετε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μου τὴν εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τὴν ἐδικήν μου.

Οὕτως ἔχει βέβαια ἢ ἀλήθεια· οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν εἰκόνες ἔμψυχοι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ εἶχον τὸν τόπον ἀντὶ τοῦ ἰδίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Βεβαιοῖ τοῦτο καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκεῖ ὅπου λέγει: «Ἐπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν»²¹, ἤγουν ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ μεσιτεύομεν· Ἐκείνου τὸν τόπον καὶ τὴν εἰκόνα φέροντες, δηλαδή, σᾶς παρακαλοῦμεν.

Καὶ ὁ Χρυσορρήμων, ἐρμηνεύων τὸ ῥητὸν τοῦτο λέγει: «ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν· τοὔτέστιν, ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ· ἡμεῖς γὰρ ἀνεδεξάμεθα τὰ Ἐκείνου»²².

Λοιπὸν καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, ὡς διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων, ἀκολουθεῖ νὰ ἦναι Τοποτηρηταὶ καὶ εἰκόνες τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

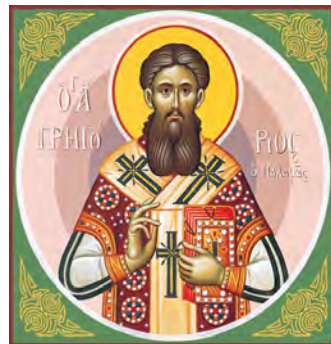
Τὴν διαδοχὴν δὲ ὅπου οἱ Ἀρχιερεῖς ἔλαβον ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους, μὲ μίαν προσφυστάτην ὁμοίωσιν παρασταίνει ὁ μέγας τῆς Θεσσαλονίκης θεῖος Γρηγόριος.

Οἱ Ἀπόστολοι, λέγει, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς

Πεντηκοστῆς ἔλαβον τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν καὶ τρόπον τινὰ ἄναψαν ὡσάν τόσαι καθαραὶ λαμπάδες ἀπὸ τὰς οὐρανίους φλόγας τῆς θείας Αὐτοῦ καὶ ἀγιαστικῆς Χάριτος.

Καθὼς λοιπὸν ἀπὸ μίαν λαμπάδα ἠμπορεῖ νὰ ἀνάψη ἄλλη καὶ ἀπὸ ἐκείνην ἄλλη κατὰ μετάδοσιν καὶ καθ' ἐξῆς ἕως πολυάριθμον ἀριθμόν, τέτοιας λογῆς καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ἄναψαν ὡσάν ἄλλαι τόσαι λαμπάδες ἀπὸ τὰς πρῶτας λαμπάδας ἐκεῖνας τῶν Ἀποστόλων καὶ ἐπληρώθησαν ἀπὸ τὰς πονολβίους ἀκτῖνας τῶν φωτιστικῶν χαρισμάτων τοῦ παναγίου Πνεύματος, τὰ ὅποια μεταδίδωσιν εἰς ὅλην τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν· ὅθεν διὰ μέσου ταύτης τῆς μεταδοτικῆς δωρεᾶς, ἀξιοῦνται νὰ παρασταίνουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν τὴν εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ:

«Ταύτην οὖν τὴν Χάριν καὶ τὴν Δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸν διὰ τοῦ Εὐαγγελίου φωτισμὸν τοῦ Θείου Πνεύματος, ἔρχεται κομίσων τῇ πόλει τῶν κα-

τὰ καιροὺς Ἀρχιερέων ἕκαστος»²³.

* * *

Ἐμποροῦμεν δὲ τοῦτο νὰ τὸ συμπεράνωμεν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα τῆς μεσιτείας ὅπου κάμνει τώρα ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν οὐράνιον Του Πατέρα εἰς ἐξίλασμον ὅλου τοῦ κόσμου.

Ὁ θεῖος Ἀπόστολος λέγει εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολήν:

«Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, Ὅς καὶ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, Ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν»²⁴.

Ἡ ὁποία μεσιτεία, κατὰ τὸν θεῖον Κύριλλον, ἐννοεῖται διὰ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ καθὼς ἦτον Ἀρχιερεὺς:

«Τὸ ἐντυγχάνει ὡς πρὸς τὸ ἀνθρώπινον εἴρηται, ὅτι Ἀρχιερεὺς ἦν· σὺ γάρ φησιν, ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα»²⁵.

Τώρα καθὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ μέσου τῆς τεθεωμένης καὶ ἀφθάρτου Σαρκὸς Αὐτοῦ μεσιτεύει πρὸς τὸν Θεὸν ἄνω, οὕτω καὶ ὁ

Ἰερεὺς παρομοίως μὲ τὸ μέσον τῆς ἀναιμάκτου καὶ παναγίας ἱερουργίας τοῦ αὐτοῦ καὶ ἰδίου ἀφθαρτισμένου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μεσιτεύει πρὸς τὸν Θεὸν ἐδῶ κάτω.

Τὸ λοιπὸν διὰ τὴν ὁμοιότητα, ἢ μᾶλλον διὰ τὴν ταυτότητα τῆς μεσιτείας, ὅπου καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἄνω καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς κάτω προβάλλουσι πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα, ἔρχεται νὰ φέρῃ ὁμοίωσιν ὁ Ἀρχιερεὺς τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ καὶ Ἐκεῖνος Ἀρχιερεὺς, καὶ τοῦτος Ἀρχιερεὺς· καὶ Ἐκεῖνος Μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ ἐτοῦτος Μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Καὶ ἂν ὁ Ἀαρὼν καὶ οἱ ἄλλοι Ἀρχιερεῖς τοῦ παλαιοῦ Νόμου εἶχον τύπον καὶ εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὼς ἐρμηνεύει ὁ Ἀλεξανδρείας Κύριλλος, καὶ μὲ ὄλον ὅπου ἐπρόσφερον θυσίας ταύρων καὶ τράγων καὶ ἄλλων ἀλόγων ζώων, πῶς δὲν εἶναι δίκαιον οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς νέας Χάριτος νὰ φέρωσι τὴν εἰκόνα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡσὰν ὅπου προσφέρουν καὶ οἱ δύο μίαν καὶ τὴν αὐτὴν Θυσίαν;

Συμφέρι νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα καὶ τὸ Χρυσοστομικὸν τοῦτο κείμενον:

«Ὡσπερ οὖν πολλαχοῦ προσφερόμενος, ἐν Σῶμά ἐστι, καὶ οὐ πολλὰ σώματα, οὕτω καὶ μία Θυσία· ὁ Ἀρχιερεὺς ἡμῶν ἐκεῖνός ἐστιν ὁ τὴν Θυσίαν τὴν καθαίρουσαν ἡμᾶς προσεनेγκῶν· ἐκεῖνην προσφέρομεν καὶ νῦν, τὴν τότε προσενεχθεῖσαν, τὴν ἀνάλωτον»²⁶.

Ἄνίσως δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς φέρουσι τὴν ὁμοίωσιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, φανερὸν ὅτι φέρουσι καὶ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ, καθὼς ἦτον ἡ πρότασίς μας.

* * *

Ἐπ' ἀληθείας ἀνερμήνευτος εἶναι καὶ ἀκατάληπτος ἡ πιστευομένη σχέσις αὐτῆ καὶ ὁμοίωσις ὅπου ηὐδόκησεν ὁ πάνσοφος καὶ δεσπότης πάντων Θεὸς νὰ ἔχουν τὰ Οὐράνια μὲ τὰ ἐπίγεια! οἱ λειτουργοὶ τοῦ Κυρίου μὲ αὐτὸν τὸν ἴδιον Θεόν!

Ὡσὰν ὁποῦ τὸ ἔργον ὁποῦ κάμνει ὁ Ἀρχιερεὺς ἐδῶ κάτω εἰς τὴν γῆν, αὐτὸ τὸ ἴδιον βεβαιώνει καὶ ὁ Θεὸς ἄνω εἰς τὸν Οὐρανόν.

Ἦγουν ὁ Ἀρχιερεὺς προστάζει νὰ ᾄται ἓνας δεμένος εἰς τὴν γῆν, καὶ παρευθὺς εἶναι δεμένος καὶ εἰς τὸν Οὐρανόν· λέγει νὰ ᾄται ἓνας λυμένος εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐν τῷ ἅμα εἶναι λυμένος καὶ εἰς τὸν Οὐρανόν.

Ῥητῶς λέγει καὶ τοῦτο ὁ θεῖος Χρυσόστομος:
«ἅπερ ἂν ἐργάσωνται κάτω οἱ ἱερεῖς, ταῦτα καὶ ὁ Θεὸς ἄνω κυροῖ, καὶ τὴν τῶν δούλων γνώμην ὁ Δεσπότης βεβαιοῖ»²⁷.

Καὶ ἂν οἱ Ἱερεῖς ἀπλῶς, πολλῶ μᾶλλον οἱ Ἀρχιερεῖς;

Ἐδῶ τῇ ἀληθείᾳ μοι ἔρχεται νὰ θαυμάσω κατὰ πολλὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀρχιερατικῆς ἐξουσίας!

Ὁ Θεὸς λέγει διὰ τοῦ Προφήτου:

«Ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ Κυρίῳ, τὴν δὲ γῆν ἔδωκε τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων»²⁸.

Εἰς τὴν ἐξουσίαν ὅμως τῶν Ἀρχιερέων ἔδωκε καὶ τὸν Οὐρανόν· καθ' ὃ δηλονότι ἀπὸ ἐκεῖ ἐπάνω παρακαλοῦντες δεόμενοι καὶ ἱκετεύοντες καταβιβάζουσιν εἰς τὰ Μυστήρια τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μὲ τὰς ἐπικλήσεις των.

Μὰ τί λέγω μόνον τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν; Καὶ τὰ καταχθόνια ἀκόμη τοῦ ἄδου εἰς τῶν Ἀρχιερέων τὴν ἐξουσίαν τὰ ἔδωκεν, ἐπειδὴ αὐτοὶ μὲ τὰς πρὸς Θεὸν πρεσβείας των καὶ μὲ τὰς ἀναιμάκτους λατρείας ὅπου προσφέρουν, ἠμποροῦν νὰ βοηθήσουν τὰς ψυχὰς ὅπου εἰς τὸν ἄδην εὐρίσκονται.

«Αἴτησαι, εἶπεν ὁ Ἡσαΐας εἰς τὸν Ἄχαζ, σεαυτῷ σημεῖον παρὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου εἰς βάθος ἢ εἰς ὕψος»²⁹.

Ζήτησαι τώρα, Χριστιανέ, σοὶ λέγω καὶ ἐγώ, ζήτησαι καὶ σὺ *σημεῖον εἰς βάθος ἢ εἰς ὕψος*, εἰς τὸν Οὐρανὸν ἢ εἰς τὴν γῆν, εἰς τὴν γῆν ἢ εἰς τὸν ἄδην, καὶ θέλεις εὐρεῖς τὸν Ἀρχιερέα νὰ φθάνη πανταχοῦ.

Ζήτησαι *σημεῖον* εἰς τὸν Οὐρανόν καὶ θέλεις

τὸν ἰδῆς νὰ καταβιβάζη, ὡσὰν τὸν Ἥλιαν, ἀπὸ ἐκεῖ τὸ οὐράνιον καὶ θεϊκὸν πῦρ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· ζήτησαι *σημεῖον* εἰς τὴν γῆν καὶ θέλεις τὸν ἰδῆς νὰ λύη καὶ νὰ δένη τὰς ἀμαρτίας τῶν ζώντων ἀνθρώπων· ζήτησαι *σημεῖον* εἰς τὸν ἄδην καὶ θέλεις τὸν ἰδῆς νὰ βοηθῆ τὰς ἐκεῖσε εὐρισκομένας ψυχὰς τῶν ἀποθανόντων.

Καὶ ἂν ᾔηται ἔττι ἢ ἀλήθεια, καθὼς καὶ πιστεύομεν νὰ ᾔηται, λοιπὸν ἡ Ἀρχιερωσύνη περιλαμβάνει μέσα εἰς τὴν παλάμην της ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ ὅλα κάμπουσι τὸ γόνυ εἰς αὐτήν, ἐπουράνια, ἐπίγεια καὶ καταχθόνια, καθὼς θέλουσι κάμψει τὸ γόνυ καὶ εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος:

«Ἴνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψη ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων»³⁰.

Βλέπετε προνόμια; βλέπετε δόξας; βλέπετε μεγαλεῖα τῆς Ἀρχιερωσύνης;

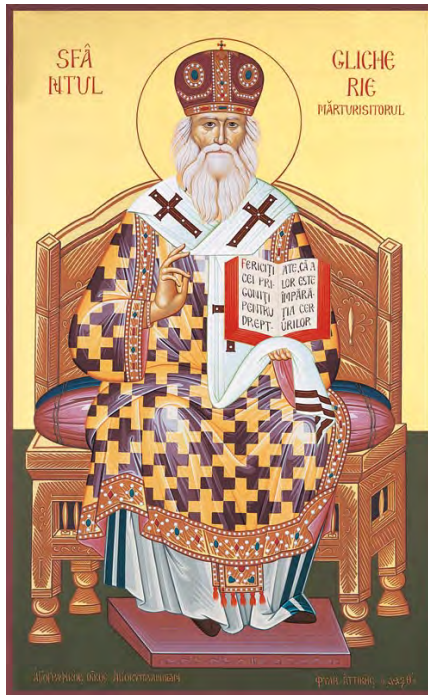
Ἀρχιερωσύνη, λοιπόν, **Ἐ**σὺ εἶσαι ἢ ἔμψυχος εἰκὼν τῆς Θεότητος! **Ἐ**σὺ εἶσαι ἢ μεσίτρια Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων! **Ἐ**σύ, τέλος πάντων, φέρεις ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν!

* * *

Χριστιανοί, τί χρειάζεται εἰς τὸ νὰ ἐκτείνω

περισσότερον τὸν λόγον μου;

Ἴδου ἔμπροσθέν μας ὅπου στέκεται τὸ ἔμψυχον ἄγαλμα τῆς Ἀρχιερωσύνης· ὁ Ἀρχιερεὺς τοῦ Θεοῦ· ὁ Ἱεράρχης καὶ κυριάρχης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας· ὁ δεύτερος ἥλιος τοῦ νοητοῦ στερεώματος· ὁ θειότατος, λέγω, Δεσπότης καὶ ποιμὴν ταύτης τῆς Ἐπαρχίας· ὁ Μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἴδού, ἰδού Αὐτὸς ἐνδεδυμένος τὴν ἀρχιερατικὴν του στολὴν καὶ περικυκλούμενος ἀπὸ

τὰ διάφορα τάγματα τῶν Ἱερέων καὶ Διακόνων, χωρὶς ἄλλας πολλὰς ἀποδείξεις, δείχνει εἰς τὸν κάθε ἓνα πὼς παρασταίνει πρόσωπον καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν.

Βλέπετε ἐκεῖνο τὸ λαμπρὸν Στιχάριον ὅπου φορεῖ; **Ἐ**κεῖνο φανερώνει τὴν ἀγγελικὴν καθαρότητα καὶ λαμπρότητα ὅπου ἔχει.

Βλέπετε τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο Ἐπιτραχήλιον; **Ἐ**κεῖνο σημαίνει τὴν πλουσίαν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὅπου ἐκχέεται εἰς Αὐτὸν ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, μὲ τὴν ὁποῖαν ὅλως εἶναι χαριτωμένος, ψυχῇ τε καὶ σώματι καὶ ὅλως εὐωδία.

Βλέπετε τὴν ἱερὰν Ζώνην ὅπου φορεῖ; **Αὐ**τὴ φανερώνει τὴν σὺμφρονα ζωὴν καὶ ἄμωμον ὅπου ἔχει.

Βλέπετε τὰ Ἐπιμανικία του; **Αὐ**τὰ αἰνίτονται πὼς κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς του τὰ πάθη καὶ τοὺς δεσμοὺς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἶναι ἕτοιμος νὰ πάθῃ καὶ νὰ ἀποθάνῃ, ἂν τὸ καλέσῃ ἢ χρεῖα, διὰ ἑσᾶς τὸ ποιμνιόν του, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἀπέθανε δι' αὐτό.

Ὁ Σάκκος ἐκεῖνος, ὁ σχισμένος [διηρημένος] ὅπου φορεῖ, **σ**ημαίνει τὸν ἄνωθεν ὕφαντον τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπειδὴ ἔσχισαν οἱ

αίρετικοί, οἱ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς πάλιν τὸν συνέρ-
 ραψαν μὲ τὰς ὀρθοδόξους διδασκαλίας των,
 μὲ τοὺς ὁποίους ὑπόσχεται καὶ Αὐτὸς νὰ ὁμοι-
 ωθῆ χρειᾶς τυχούσης.

Τὸ Ὠμοφόριον ἐκεῖνο, ὅπου βαστᾶ ἐπάνω
 εἰς τοὺς ὤμους, **δηλοῖ** πὼς κρατεῖ ἐπάνω εἰς
 τοὺς ὤμους τοῦ ὅλας τὰς ἀσθενείας, ὅλα τὰ
 βάρη καὶ ὅλα τὰ πάθη τὰ ἐδικὰ σας καὶ συμ-
 πάσχει μὲ λόγου σας καὶ συμβοηθεῖ σας· **καὶ**
 καθὼς ὁ Χριστὸς ἀσήκωσεν εἰς τοὺς ὤμους
 Του τὸ πλανώμενον πρόβατον καὶ τὸ ἀνέβασεν
 εἰς τὸν Οὐρανόν, ἔτзи καὶ Αὐτός, κατὰ μίμησιν
 τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπόσχεται, ὡς διάδοχός
 Του, νὰ σᾶς ἀσηκώσῃ εἰς τοὺς ὤμους διὰ
 μέσου τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ καλοῦ παρα-
 δείγματός του καὶ νὰ σᾶς ἀναβιβάσῃ ὅλους
 εἰς τὸν Οὐρανόν· **διὰ** τοῦτο καὶ ὅταν φορῆ τὸ
 Ὠμοφόριον αὐτό, λέγεται τό:

«Ἐπὶ τῶν ὤμων Χριστέ, τὴν πλανηθεῖσαν
 ἄρας φύσιν, ἀναληφθεῖς, τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ
 προσήγαγες»³¹.

Ἡ Μίτρα ἐκεῖνη, ὅπου βάνει εἰς τὴν κεφα-
 λήν, **φανερώνει** τὸ ὑπέρτατον καὶ θεϊκὸν
 ἀξίωμα ὅπου ἔχει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· καὶ ἐν
 ταῦτῳ, ὅτι καὶ Αὐτὸς κεφαλὴν ἔχει τὸν Χριστὸν

καὶ ὑπὸ τὴν Ἐκείνου ἐξουσίαν καὶ τοὺς νόμους ἐστὶ, ὡς δηλοῖ τοῦτο καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος, λέγων:

«Ἐπειδὴ ὁ Ἀρχιερεὺς κεφαλὴ ἦν τοῦ λαοῦ, ἔδει δὲ τὸν πάντων κεφαλὴν γινόμενον ἔχειν κατὰ κεφαλῆς τὴν ἐξουσίαν· ἀπολελυμένη γὰρ αὐθεντία ἀφόρητός ἐστιν· ἔχουσα δὲ ἐπικείμενον τὸ σύνθεμα τῆς δεσποτείας, ὑπὸ νόμον ἄγεται· κελεύει οὖν τὴν κεφαλὴν μὴ εἶναι γυμνήν, ἀλλὰ κεκαλυμμένην, ἵνα μάθῃ ἡ κεφαλὴ τοῦ λαοῦ, ὅτι κεφαλὴν ἔχει», «ὅτι εἰ καὶ πάντων ἐστὶ κεφαλὴ, ἀλλ' ὑπὸ τούτους πράττει τοὺς νόμους, πάντων κρατῶν, καὶ τῶ νόμῳ κρατούμενος, πάντα νομοθετῶν, καὶ ὑπὸ τοῦ νόμου νομοθετούμενος»³².

Ἐκείνη ἡ ποιμαντικὴ **Ράβδος**, ὅπου κρατεῖ εἰς τὰς χεῖρας, **δ**ηλοῖ πὼς εἶναι ποιμένας ἐδικός σας καὶ σᾶς ποιμαίνει καὶ σᾶς ὁδηγεῖ, ὡσὰν πρόβατα, εἰς τὴν καλὴν βοσκὴν τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν καλῶν ἔργων καὶ σᾶς συναθροίζει εἰς τὴν Μάνδραν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· τόσον εἰς τὴν Μάνδραν τῆς Ἐκκλησίας ἐδῶ κάτω, ὅσον καὶ εἰς τὴν οὐράνιον καὶ ἀληθινὴν ἐκείνην Μάνδραν τοῦ Παραδείσου, μὴ ἀφίνων κἀνένα πρόβατον ἀπὸ λόγου σας νὰ χωρισθῇ

καὶ νὰ ἀπομακρυνθῆ, διὰ νὰ μὴ τὸ καταφάγη ὁ νοητὸς λύκος διάβολος· ἀλλὰ μάλιστα ἀγωνιζόμενος διὰ νὰ φέρῃ μὲ τὴν διδασκαλίαν του εἰς τὴν Μάνδραν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ ξένα πρόβατα καὶ οὕτω νὰ καταστήσῃ μίαν Ποίμνην καὶ ἓνα Ποιμένα τὸν Χριστόν.

Τὸ Ἐγκόλπιον, ὁποῦ βαστᾶ ἔμπροσθέν του μὲ τοὺς πολυτίμους λίθους, φανερώνει τὸ *λογεῖον*³³ ἐκεῖνο τοῦ Ἀαρών, ἐν ᾧ ἦτον δώδεκα λίθοι μὲ τὰ ὀνόματα τῶν Δώδεκα Φυλῶν· καὶ ἡ *δήλωσις*³³ καὶ ἡ *ἀλήθεια*³³ εἰς αὐτὸ ἐφανερώνετο, μὲ τὸ ὁποῖον θέλει νὰ παραστήσῃ πὼς ἔχει εἰς τὴν καρδίαν του ὄλον ἐσᾶς τὸ ποιμνιόν του καὶ σᾶς ἀγαπᾶ πάντοτε καὶ βλέπει ἔμπροσθέν του μὲ ἄγρυπνον ὄμμα καὶ ἐσᾶς καὶ ὅλας τὰς κρίσεις σας, ὡς

γέγραπται:

«Καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν· καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ στήθους Ἀαρὼν ὅταν εἰσπορευῆται εἰς τὸ ἅγιον ἔναντι Κυρίου, καὶ οἴσει Ἀαρὼν τὰς κρίσεις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ στήθους ἔναντι Κυρίου διαπαντός»³³.

Τὸ δὲ Μανδύον [ὁ Μανδύας], ὁποῦ φορεῖ με τοὺς *ποταμούς*, **δ**ηλοῖ πὼς ἐκχέει εἰς ὅλους ὡσὰν ποτάμια τὰς χάριτας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τὰ δὲ χρυσὰ Ἐπώμια τοῦ Μανδύου του, **φ**ανερόνουςι τὴν Παλαιὰν καὶ Νέαν Διαθήκην, τὰς Ὅποίας μελετῶν, πηγάζει τὸ νάμα τῆς ἐνθέου διδασκαλίας του καὶ ποτίζει ὅλον τὸ *βασιλείον τοῦ Χριστοῦ ἱεράτευμα*.

Ἡ δὲ **Λαμπάς**, ὁποῦ προπορεύεται ἔμπροσθέν του, **ἔ**χει νὰ σημειώση πὼς Αὐτὸς ὡς ἄλλος ἥλιος λάμπει ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων διὰ τῶν καλῶν ἔργων καὶ ἀρετῶν του καὶ μεταδίδει εἰς ὅλους τὸν φωτισμόν, διὰ νὰ βλέπωσι τὴν ὁδὸν ὁποῦ πηγαίνει εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον καὶ πὼς ὡσὰν στύλος πυρὸς ὁδηγεῖ τὸν νέον Ἰσραὴλ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Προσφυῶς εἰς τοῦτο εἶπεν ὁ Πηλουσιώτης

Ἰσίδωρος:

«Ἄπει λύχνον ὁ Θεὸς Ἱερέα, καὶ τίθησιν ἐπὶ λυχνίας τῆς Ἐαυτοῦ φωτοφόρου καθέδρας, ἵν' ἐξαστράπτῃ φωτισμὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ δογμάτων καὶ πράξεων σκότους ἀπηλλαγμένων· ὅπως ὀρώντες οἱ λαοὶ τὰς ἀκτῖνας τῆς ζωτικῆς λαμπηδόνας, πρὸς ἐκείνας εὐθύνονται, καὶ τὸν Πατέρα τῶν φώτων δοξάζωσι»³⁴.

Τὰ δὲ **Τάγματα** τῶν Ἱερέων καὶ τῶν Διακόνων, ὅπου τὸν περικυκλώνουσι μέσα εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα εἰς τὴν φρικτὴν ὥραν τῆς θείας Ἱεουργίας, **δ**ηλοῦσι τὰ ἀγγελικὰ **Τάγματα** ὅπου περικυκλώνουσιν εἰς τοὺς Οὐρανοὺς τὸν Θεόν· **εἰς** τὴν φρικτὴν καὶ φοβερὰν αὐτὴν ὥραν, ἔκθαμβος ὅλος, μοὶ φαίνεται νὰ βλέπω φωτεινὴν τινα νεφέλην πὼς ἐκατέβη καὶ ἐπεσκίασεν ὅλην τὴν ἱερὰν καὶ ἁγίαν Τράπεζαν, καὶ πὼς μέσα εἰς τὴν νεφέλην νὰ ἦναι Αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεός, διὰ νὰ ἀγιάσῃ μὲ τὴν ἁγιαστικὴν Του χάριν καὶ δύναμιν τὰ τίμια καὶ ἅγια Δῶρα, καθὼς ποτε ἐκατέβη διὰ νεφέλης εἰς τὸ Ὄρος τοῦ Σινᾶ· **β**λέπω δὲ καὶ τὸν Ἀρχιερέα νὰ προχωρῇ μέσα εἰς τὴν νεφέλην καὶ νὰ λαλῇ μυστικῶς μὲ τὸν Θεὸν ὡς ἄλλος Μωϋσῆς, ὅλος ἡλλοιωμένος, ὅλος ἔν-

θεος· παρίσταται δὲ ἔμπροσθεν τοῦ κατὰ φύσιν Θεοῦ, ὡς ἄλλος κατὰ χάριν θεός, ἱεουργῶν καὶ τελεσιουργῶν τὸ ζωοποιὸν Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ μεσιτεύων μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· καὶ τὰς μὲν χάριτας τὰς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καταβιβάζει εἰς ἐσᾶς τὸ ποιμνιὸν του, τὰς δὲ ἐδικὰς σας δεήσεις, ἀντιστρόφως, ἀναβιβάζει πρὸς τὸν Θεόν· καὶ οὕτω σᾶς καθαρίζει, σᾶς φωτίζει καὶ σᾶς τελειοῖ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον· σᾶς τρέφει, σᾶς ἐμψυχώνει, καὶ σᾶς ζωογονεῖ καὶ ἐνὶ λόγῳ σᾶς χαρίζει τὴν ποθουμένην σωτηρίαν τῶν ψυχῶν σας.

Ω τῆς ἀφάτου μεγαλοδωρεᾶς ὅπου ἀξιούσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, διὰ μέσου τοιούτου Δεσπότη! ὦ τῆς οὐρανίου χάριτος ὅπου ἀπολαμβάνετε δι' Αὐτοῦ!

Σᾶς μακαρίζω διὰ τὴν μεγάλην καὶ ἀνεκδιήγητον εὐδαιμονίαν ὅπου ἐτύχετε, ἀξιοθέντες τοιούτου Ποιμένος, τοιούτου φιλοστόργου Πατρός, τοιούτου οὐρανίου Μεσίτου καὶ Πρέσβεως.

Περὶ τοῦ ὁποίου ἠμπορεῖ τινὰς νὰ εἰπῇ ὅλα ἐκεῖνα τὰ μεγαλόδωρα καὶ θαυμαστὰ ἐγκώμια, ὅπου εἶπέ ποτε ὁ Σοφὸς Σειράχ περὶ Ὀνίου τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέως:

«**Ω**ς ἐδοξάσθη ἐν περιστροφῇ λαοῦ, ἐν ἐξόδῳ

οἴκου καταπετάσματος· ὥς ἀστὴρ ἑωθινὸς ἐν μέσῳ νεφελῶν, ὥς σελήνη πλήρης ἐν ἡμέραις, ὥς ἥλιος ἐκλάμπων ἐπὶ ναδὸν Ὑψίστου καὶ ὥς τόξον φωτίζον ἐν νεφέλαις δόξης, ὥς ἄνθος ῥόδον ἐν ἡμέραις νέων, ὥς κρίνα ἐπ' ἐξόδῳ ὕδατος, ὥς βλαστὸς λιβάνου ἐν ἡμέραις θέρους, ὥς πῦρ καὶ λίβανος ἐπὶ πυρίου, ὥς σκεῦος χρυσίου ὀλοσφύρητον, κεκοσμημένον παντὶ λίθῳ πολυτελεῖ, ὥς ἐλαία ἀναθάλλουσα καρποὺς καὶ ὥς κυπάρισσος ὑψουμένη ἐν νεφέλαις, ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν αὐτὸν στολὴν δόξης, καὶ ἐνδιδύσκεσθαι αὐτὸν συντέλειαν καυχήματος, ἐν ἀναβάσει θυσιαστηρίου ἁγίου ἐδόξασε περιβολὴν ἀγιάσματος»³⁵.

Μέρος Δεύτερον

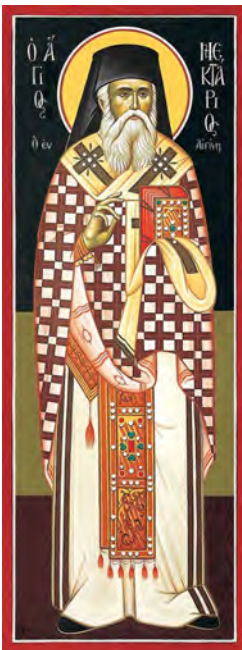
*Ὁ Ἀρχιερεὺς πρέπει νὰ τιμᾶται
ὑπερβαλλόντως ἀπὸ ὅλον του τὸ ὑπήκοον*

Καὶ λοιπόν, μίαν φοράν, ἀδελφοί μου Χριστιανοί, ὅπου ἠξιώθητε νὰ ἔχετε τοιοῦτον φιλόστοργον Πατέρα, τοιοῦτον θυρωρὸν τοῦ Οὐρανοῦ, ὅπου ἔχει ἐξουσίαν νὰ κλείσῃ Αὐτὸν εἰς τοὺς ἀμετανοήτους καὶ ἐξεναντίας νὰ Τὸν ἀνοίξῃ εἰς τοὺς μετανοοῦντας, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ προσφέρετε εἰς τοιοῦτον Ἀρχιερέα κάθε σέβας; κάθε εὐλάβειαν; καὶ κάθε δεσποτικὴν τιμὴν;

Ἄν οἱ ἴδιοι οὐράνιοι Ἄγγελοι εὐλαβοῦνται τὸν Ἀρχιερέα σας καὶ θαυμαζόμενοι τὴν τόσῃν ὑπερβολικὴν του ἀξίαν, μὲ θάμβος καὶ τρόμον πολὺν τὸν περικυκλοῦσιν εἰς τὴν φρικτὴν ὥραν τῶν Μυστηρίων, πόσον ἄρά γε χρεωστεῖτε ἐσεῖς οἱ ὑπήκοοί του, ἐσεῖς τὸ ποιμνιόν του,

ἐσεῖς τὰ τέκνα του, νὰ τὸν τιμᾶτε ὡς Δεσπότην σας, νὰ τὸν ὑποτάσσεσθε ὡς Ποιμένα σας καὶ νὰ τὸν ἀγαπᾶτε ἐγκαρδίως ὡς Πατέρα σας;

Ἄν οἱ Αἰγύπτιοι, ἔθνος ἀσεβὲς καὶ ἄπιστον, ἐτίμουν τοὺς ἀρχιερεῖς των ὡσάν θεοὺς καὶ διὰ τοῦτο, ποτὲ μὲν *πανθέους*³⁶ τοὺς ὠνόμαζον, διὰ τὶ ἔδιδαν αὐτοῖ τὰς κρίσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις εἰς ὅλον τὸν λαόν· ποτὲ δὲ *τρισεμίστους*, ἤγουν τρεῖς φοραῖς μεγαλωτάτους· πόσω μᾶλλον ἐσεῖς οἱ Χριστιανοί, τὸ ἔθνος τὸ ἅγιον καὶ θεοσεβέστατον, ἔχετε χρέος νὰ τιμᾶτε τὸν Ἀρχιερέα σας μὲ κάθε λογῆς ἔπαινον καὶ τιμῆν;

Διὰ τὸν βασιλέα Ἀλέξανδρον διηγείται ὁ Ἰώσηπος, ὅτι ὅταν ἐπῆγε καβαλλάρης μέσα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, βλέπων τὸν Ἀρχιερέα Ἰαδδὴν [Ἰαδδουά], ἐνδεδυμένον τὴν ἀρχιερατικὴν στολήν, ὅπου εὐγῆκε νὰ τὸν προὔπαντήσῃ καὶ ἔκθαμβος γεγονῶς εἰς τὴν θεωρίαν του, τῷ ἐφάνη νὰ ἦναι ἓνας Θεός· καὶ παρευθὺς μὲ φόβον καὶ τρόμον ἐκατέβη ἀπὸ τὸ ἄλογόν του καὶ τὸν ἐπροσ-

κύνησεν ἕως εἰς τὴν γῆν.

Ἄκούσατε, ὅσοι δὲν φέρετε τιμὴν εἰς τὸν Ἀρχιερέα σας, ἀκούσατε καὶ ἐντραπήτε ἀπὸ τὸ παράδειγμα ἐνὸς ἐθνικοῦ, ἐνὸς βασιλέως ὑπερηφάνου!

Ὁ Ἀλέξανδρος ἐνομίζετο ἕνας μονάρχης τῆς οἰκουμένης, ἕνας κεραυνὸς τῆς Ἀσίας, ἕνας νικητῆς καὶ τροπαιοῦχος τόσων καὶ τόσων βασιλέων· καὶ μὲ ὅλον τοῦτο, ἕως ἐδάφους γῆς ἐπροσκύνησε τὸν Ἀρχιερέα· καὶ ποῖον Ἀρχιερέα; τῶν Ἑβραίων. Μεγάλον θαῦμα!

Καὶ τώρα ἕνας Χριστιανός, μὲ ὅλον ὁποῦ παραμικρός, μὲ ὅλον ὁποῦ εὐτελέστατος, καὶ ὅμως δὲν θέλει νὰ ὑποταχθῆ εἰς τὸ ὕψος τῆς Ἀρχιερωσύνης, ἀλλὰ ἀτιμάζει καὶ καταφρονεῖ, **ποῖον**; τὸν ἰδιόν του Ἀρχιερέα· **ποῖον**; τὸν ἰδιόν του Ποιμένα· **ποῖον**; τὸν ἰδιόν του Πατέρα, ὁποῦ τὸν ἀνεγέννησεν ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, ὁποῦ τὸν ἔθρεψε μὲ τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὁποῦ τὸν ἔκαμεν Υἱὸν Θεοῦ

ἀπὸ υἱὸν τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὅπου ἀπὸ αὐτὸν κρέμεται ὅλη ὅλη ἡ ἐλπίς τῆς σωτηρίας του καὶ χωρὶς Αὐτὸν εἶναι ἀδύνατον ἢ νὰ σωθῆ ἢ νὰ ᾄναι ὀλότελα Χριστιανός.

Φεῦ εἰς τὴν τόσῃν καταφρόνησιν! Βαβαὶ εἰς τὴν τόσῃν ἀτιμίαν!

Μανία φανερά, λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, εἶναι τὸ νὰ καταφρονῆ τινὰς τὴν Ἀρχιερωσύνην:

«Μανία γὰρ περιφανῆς ὑπερορᾶν τῆς τοσαύτης ἀρχῆς, ἥς ἄνευ οὔτε σωτηρίας ἡμῖν, οὔτε τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἐστὶν ἀγαθῶν»³⁷.

* * *

Μὰ τί; τί ἀναφέρω ἐγὼ Αἰγυπτίους καὶ Ἀλεξάνδρους;

Ὁ ἴδιος Θεὸς ἐτίμησε τοὺς Ἀρχιερεῖς περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον· καὶ ἰδέτε το φανερὰ εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν.

Ὁ Ἀρχιερεὺς Ἀαρὼν καὶ ἡ Μαριὰμ ἡ ἀδελφή του ἔσφαλαν καὶ οἱ δύο ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ σφάλμα, διὰ τὶ καὶ οἱ δύο ὕβρισαν καὶ ἐκατηγόρησαν τὸν ἀδελφόντων Μωϋσῆν πὼς ἐπῆρε γυναῖκα Αἰθιοπίσαν:

«Καὶ ἐλάλησε Μαριάμ, καὶ Ἄαρὼν κατὰ Μωϋσῆ, ἕνεκεν τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίσσης, ἣν ἔλαβε Μωϋσῆς»³⁸.

Μὲ ὄλον τοῦτο, διὰ τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ὁ Θεὸς ἐπαίδευσεν μοναχὴν τὴν Μαριάμ, κάμνων αὐτὴν νὰ λεπτωθῆ ὅλη καὶ νὰ ἐξορισθῆ ἔξω ἀπὸ τὴν παρεμβολήν, τὸν δὲ Ἄαρὼν, ἀγκαλὰ καὶ ὑποκείμενον εἰς τὴν ἰδίαν τιμωρίαν, ὅμως ὁ Θεὸς δὲν τὸν ἐπαίδευσεν παντελῶς.

Καὶ διὰ τί τοῦτο, Κύριε; δὲν εἶσαι δίκαιος; δὲν ἠγάπησας δικαιοσύνας; διὰ τί λοιπὸν νὰ κάμνης μίαν τοιαύτην ἀδικίαν;

Ὁχι, ὄχι, ἀποκρίνεται ὁ ἱερὸς Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, δὲν ἔκαμεν ἀδικίαν ὁ Θεός, ἀλλὰ τιμῶν τὸ ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης ὅπου εἶχεν ὁ Ἄαρὼν, δὲν τὸν ἐτιμώρησε, διὰ νὰ μὴν πάρουν ἀπὸ τὸν Θεὸν παράδειγμα νὰ τὸν καταφρονοῦν καὶ οἱ ἄνθρωποι:

«Συγκατηγορήσας τῇ Μαρίᾳ οὐ λεπροῦται χρησίμως ὁ Ἄαρὼν, καίτοι τὴν ἴσην ἐποφλήσας δίκην· ἐπειδὴ γὰρ τιμὴ παρὰ Θεῶ, καὶ μέγα τῆς ἱερωσύνης τὸ χρῆμα· ταύτη τοι τὸ ἐν λέπρα φαίνεσθαι διαφυγών, λύπη μᾶλλον τῇ ὑπὲρ τῆς τοῦτο παθούσης ἐκολάζετο»³⁹.

Ἀφίνω νὰ λέγω, πόσον ἐτίμησεν ὁ Θεὸς τὸν

ἴδιον Ἀρχιερέα Ἀαρὼν μὲ τὸ θαῦμα τῆς ράβδου του, ἢ ὅποια ξηρὰ οὔσα ἐβλάστησε κάρυα· πόσον τὸν ἐμεγάλυνε μὲ τὴν πολυτίμητον ἐκείνην, μὲ τὴν μεγαλόδωρον καὶ μὲ τὴν ὄντως θεοπρεπῆ στολήν, ὅπου ἐπρόσταξε νὰ τὸν ἐνδύσουν, δηλαδή μὲ τὸν ὑακίνθινον ὑποδύτην ποδήρη, μὲ τὰ περισκελῆ λινᾶ, μὲ τὴν ἐπωμίδα, μὲ τὰς ἀσπιδίσκας, μὲ τὸν κοσσυμβωτὸν [κροσσωτὸν] χιτῶνα, μὲ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως, μὲ τοὺς δώδεκα τετραστίχους λίθους, μὲ τὴν βυσσίνην μίτραν, μὲ τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν, ἐν ᾧ ἦτον γεγραμμένον τὸ τοῦ Θεοῦ τετραγράμματον ὄνομα, τὸ Ἰεχωβά, μὲ τοὺς κώδωνας καὶ ῥοὰς ὅπου εἶχον κάτω τὰ ἱμάτιά του· ἐν συντομίᾳ, μὲ ὅλα τὰ ἄλλα, μὲ ὅσα ἠθέλησε νὰ δείξῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, πόσον τιμᾶ τὸ ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης.

Καὶ ἂν τινες ἤθελέ ποτε νὰ ἐναντιωθῇ εἰς ἐκεῖνον ἢ νὰ τὸν ἀτιμάσῃ, παρευθὺς τῷ ἔστειλε καὶ τὴν τιμωρίαν· ἔτζι ἐτιμώρησε τὸν Δαθὰν καὶ τὸν Ἀβειρῶν ὅπου ἀντιστάθηκαν εἰς αὐτόν, κάμνων τὴν γῆν νὰ σχισθῇ ὑπὸ τοὺς πόδας των καὶ νὰ τοὺς καταπίῃ ζωντανούς⁴⁰.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ψαλμωδὸς, στοχαζόμενος τὴν ταχεῖαν αὐτὴν ἐκδίκησιν ὅπου ἔκαμνεν ὁ

Θεὸς ἐναντίον εἰς τοὺς καταφρονητὰς τοῦ Ἄαρών, ἔλεγε:

«Μωϋσῆς καὶ Ἄαρών ἐν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ· ὁ Θεός, Σὺ εὐίλατος ἐγίνου αὐτοῖς καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν»⁴¹.

* * *

Ἄπὸ αὐτὰ λοιπὸν μάθετε καὶ ἐσεῖς, ἀδελφοί μου Χριστιανοί, νὰ τιμᾶτε τὸν Ἀρχιερέα σας, ὡς σωτῆρα καὶ εὐεργέτην σας.

Ἐπειδὴ, ἀνίσως χρεωστῆτε νὰ τιμᾶτε καὶ νὰ δοξάζετε τοὺς Ἱερεῖς σας, καθὼς προστάζει ὁ Σειράχ: «Φοβοῦ τὸν Κύριον καὶ δόξασον Ἱερέα»⁴². **π**όσω μᾶλλον χρεωστεῖτε νὰ δοξάζετε τὸν Ἀρχιερέα σας; **ὥ**σάν ὅπου ἀπὸ Αὐτὸν ἔχετε τὴν πρὸς Θεὸν ἐπίγνωσιν καὶ εὐσέβειαν·

ἀπὸ Αὐτὸν ἔχετε ὅλα τὰ Μυστήρια τῆς Πίστεώς σας, ἦτοι τὸ Βάπτισμα, τὸ Μύρον, τὴν Κοινωνίαν, τὸν Γάμον, τὴν Μετάνοιαν, τὴν Ἱερωσύνην, τὸ Εὐχέλαιον;

Διὰ τὴ ἡ τιμὴ καὶ δόξα ὅπου προσφέρετε εἰς Αὐτόν, εἰς τὸν Θεὸν διαβαίνει, καθὼς λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος: «εἰς τὸν τῶν ὄλων Δεσπότην ἡ τιμὴ διαβαίνει»⁴³· καὶ ἂν ἡ εἰς τοὺς Ἱερεῖς, πόσω μᾶλλον ἢ πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς· διὰ τὴ εἰς Αὐτοῦ τὰς χεῖρας εὐρίσκεσθε καὶ ζωντανοί, εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν, καὶ μετὰ θάνατον, εἰς τὴν ἄλλην· καὶ διὰ τὴ διὰ μέσου Αὐτοῦ, ἰατρεύεσθε εἰς τὰς ψυχικὰς ἀσθενείας σας καὶ τῆς αἰωνίου ἐπιτυχαίνετε σωτηρίας.

Ναί, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, *πεῖθεσθε* ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἱερωμένοι καὶ λαϊκοὶ εἰς τὸν Ἱγούμενον τοῦτον καὶ Ἀρχιερέα σας, καθὼς σᾶς παραγγέλει ὁ Παῦλος, διὰ τὴ καὶ Αὐτὸς *ἀγρυπνᾷ διὰ τὴν σωτηρίαν σας, ὡσὰν ὅπου ἔχει νὰ δώσῃ λόγον διὰ λόγου σας ἐν Ἡμέρᾳ Κρίσεως*· καὶ διὰ τὴ ὅταν ἐσεῖς ὑποτάσσεσθε εἰς Αὐτόν, τότε καὶ Αὐτὸς *μετὰ χαρᾶς θέλει κάμνει τὸ ἔργον του, τὸ νὰ φροντίζη δηλαδὴ διὰ τὰς ψυχὰς σας*:

«Πεῖθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπεί-

κετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι καὶ μὴ στενάζοντες»⁴⁴.

Ναὶ καὶ πάλιν καὶ πολλάκις σᾶς παρακαλῶ, δείχνετε, ἀδελφοί μου, εἰς Αὐτὸν κάθε υἱϊκὴν εὐπίθειαν, ὡς τέκνα ὑπακοῆς, καὶ ἔχετε Αὐτὸν εἰς τύπον καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Καὶ χωρὶς τὴν γνώμην Αὐτοῦ νὰ μὴν κάμνετε ἐσεῖς τίποτε, καθὼς καὶ Αὐτὸς δὲν πρέπει νὰ κάμη τίποτε χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ Θεοῦ, ὡς λέγει ὁ θεοφόρος Ἰγνάτιος καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος:

«Διὰ τοῦτο γενναῖός τις τῶν ἀρχαίων, Ἰγνάτιος δὲ ἦν ὄνομα αὐτῶ, οὗτος ἱερωσύνη καὶ μαρτυρίῳ διαπρέψας, ἐπιστέλλων τινὶ ἱερεῖ ἔλεγε· Μηδὲν ἄνευ γνώμης σου γενέσθω, μηδὲ σὺ ἄνευ γνώμης Θεοῦ τι πράττε»⁴⁵.

Ἴνα καὶ ἀξιωθῆτε δι' Αὐτοῦ νὰ γενῆτε κληρονόμοι τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι, τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν!

Τῷ συντελεστῇ
τῶν καλῶν
Θεῷ
χάρις!

Παραπομπαι *

1. Ἦσ. ιδ' 13-14.
2. Γεν. γ' 5.
3. Τὴν πονηρὰ αὐτὴ μέθοδο εἶχε χρησιμοποιήσει γιὰ τὸν ἴδιο ἀκριβῶς λόγο ὁ εἰδωλολάτρης Ἄψεθος ὁ Λίβυς, ὁ ὁποῖος «θεὸς γενέσθαι» ἐπιθυμήσας, συνήθροισε «πλείστους ψιττακοὺς» (παπαγάλους), καὶ «ἐδίδασκε λέγειν· Ἄψεθος θεὸς ἐστίν»· κατόπιν ἄφησε αὐτοὺς ἐλευθέρους, «πετομένων» δὲ τούτων «ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος» καὶ οἱ ἄνθρωποι «καταπλαγέντες» «θεὸν εἶχον τὸν Ἄψεθον» (Διήγησις Ἁγίου Ἰππολύτου, PG τ.16Γ', στλ. 3207BC, «Φιλοσοφούμενα ἢ Κατὰ Πασῶν Αἰρέσεων Ἐλεγχος», Βιβλίον ζ', §η').
4. Βλ. PG τ.3, στλ. 120A-340B, «Περὶ τῆς Οὐρανίας Ἱεραρχίας»· PG τ.3, στλ. 369D-569A, «Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας».
5. Ἦσ. μθ' 16.
6. Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, PG τ.3, στλ. 240D, «Περὶ τῆς Οὐρανίας Ἱεραρχίας Η'», § II.
7. Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, PG τ.3, στλ. 372C, «Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας Α'», § II.
8. Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, PG τ.3, στλ. 393A, «Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας Β'», § II.1· PG τ.3, στλ. 397D, «Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας Β'», § III.3· PG τ.3, στλ. 400B, «Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας Β'», § III.3.
9. Ψαλμ. λδ' 10.
10. Ἦσ. μ' 18.
11. Ὡσ. ιβ' 11.
12. Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, PG τ.3, στλ. 165A, «Περὶ τῆς Οὐρανίας Ἱεραρχίας Γ'», § II.
13. Μάρκ. β' 7.
14. Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, PG τ.48, στλ. 643, «Περὶ Ἱερωσύνης», Λόγος III, § 5.
15. Α' Πέτρ. α' 12.
16. Ἐξόδ. κβ' 28.

17. Θεοδωρήτου Ἐπισκόπου Κύρου, PG τ. 80, στλ. 1920D, Ἑρμηνεία εἰς τοὺς Ψαλμούς, Ψαλμ. ρλε' 2.
18. Ἐξόδ. ζ' 1.
19. Λουκ. ι' 16.
20. Ματθ. ι' 40.
21. Β' Κορινθ. ε' 20.
22. Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, PG τ. 61, στλ. 477, «Ἐπίσημα εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους Δευτέραν Ἐπιστολήν, Ὁμιλία ΙΑ'», § 3.
23. Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, PG τ. 151, στλ. 316B, «Ὁμιλία ΚΔ'», «Εἰς τὴν Πεντηκοστήν».
24. Ρωμ. η' 34.
25. Ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας. Πρβλ. Ὁσίου Νικοδήμου Ἁγιορείτου, Ἀποστόλου Παύλου Αἰ ΙΔ' Ἐπιστολαί, Ἑρμηνευθεῖσαι μὲν ὑπὸ Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας, μεταφρασθεῖσαι δέ..., Ἐνετίησιν, 1819, τ.1, σελ. 100, σημ. 1.
26. Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, PG τ. 63, στλ. 131, «Ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολήν, Ὁμιλία ΙΖ'», § 3.
27. Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, PG τ. 48, στλ. 643, «Περὶ Ἱερωσύνης», Λόγος ΙΙΙ, § 5.
28. Ψαλμ. ριγ' 24.
29. Ἦσ. ζ' 11.
30. Φιλιπ. β' 10.
31. Κανόνος Α' τῆς Ἀναλήψεως, Ὠδὴ ζ'.
32. Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, PG τ. 56, στλ. 404, «Εἰς τὸ ὅτι Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης Εἰς ὁ Νομοθέτης· καὶ εἰς τὸ ἔνδυμα τοῦ Ἱερέως», § 4.
33. Ἐξόδ. κη' 15-30, λστ' 15 κ.έξ., λθ' 8-21, Λευϊτ. η' 8, Σοφ. Σειρ. με' 10. •Λογεῖον· Οὕτω καλεῖται ἐν τῇ ἑλληνικῇ μεταφράσει τῶν Ὁ' ὁ ἐπιστήθιος τετράγωνος θύλαξ τῆς ἐπωμίδος τοῦ Ἰσραηλίτου ἀρχιερέως, ὁ προσηρτημένος διὰ χρυσῶν κρίκων καὶ φέρων πολυτίμους λίθους μετ' ἐπιγραφῶν τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ εἰς 4 στίχους, περιέχων δὲ τὰ Οὐρεῖμ καὶ Τουρεῖμ, διὰ μέσου τῶν ὁποίων παρείχοντο εἰς δυσκόλους περιστάσεις θεῖοι χρησμοί, ὅθεν καὶ ἀποκαλεῖται ὁ θύλαξ

- οὔτος «λογεῖον τῶν κρίσεων».
34. Ἁγίου Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, PG τ.78, στλ. 201C, Ἐπιστολῶν Βιβλίον Α΄, «Δοσιθέω» (ΔΒ΄).
35. Σοφίας Σειράχ ν΄ 5-11.
36. *Πάνθεος*: ὁ θεὸς ὅλων, ὁ πάντων θεός, ὁ ὑπεράνω ὅλων θεός.
37. Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, PG τ.48, στλ. 643, «Περὶ Ἱερωσύνης», Λόγος ΙΙΙ, § 5.
38. Ἀριθ. ιβ΄. Δευτ. κδ΄ 9.
39. Ἀριθ. ιζ΄.
40. Ἀριθ. ιστ΄.
41. Ψαλμ. λη΄ 6 καὶ 8.
42. Σοφίας Σειράχ ζ΄ 31.
43. Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, PG τ.54, στλ. 564, «Εἰς τὴν Γένεσιν», Ὁμιλία ΞΕ΄, § 4.
44. Ἑβρ. ιγ΄ 17.
45. Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, PG τ. 56, στλ. 404, «Εἰς τὸ ὅτι Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης Εἷς ὁ Νομοθέτης· καὶ εἰς τὸ ἔνδυμα τοῦ Ἱερέως», § 4. Πρβλ. Ἁγίου Ἰγνατίου Θεοφόρου, PG τ. 5, στλ. 721B, «Πρὸς Πολύκαρπον», IV.

(*) Ἰδιαίτερες εὐχαριστίες ἐκφράζομε πρὸς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, στὴν Ἔτνα τῆς Καλιφορνίας τῶν Η.Π.Α., γιὰ τὴν πολýτιμη βοήθειά Της στὴν ἀνίχνευσι τῶν πατερικῶν ἐδαφίων στὴν Πατρολογία τοῦ Μιγνίου.

Γλωσσάριον

- ἀγκαλὰ = ἄν καί.
- διὰ τὶ = διατί, διότι, ἐπειδὴ.
- ἔτζι = ἔτσι.
- νὰ ἦναι = εἶναι.
- μὲ ὄλον τοῦτο = παρὰ ταῦτα, ἐν τούτοις.
- ὀποῦ = πού.
- πάρεξ = παρὰ μόνον, ἐκτός, παρεκτός.
- πῶς = ὅτι.
- συνεστῶτες = Συνιστάμενοι, οἱ Κατηγούμενοι μὲν, ἀλλὰ ἔχοντες ἄδειαν νὰ ἴστανται μαζὶ μὲ τοὺς Βαπτισμένους.
- ταυτὰ = τὰ αὐτά.
- τὸ ὑπήκοον = τὸ σύνολο τῶν ὑπηκόων, τῶν ἀφωσιωμένων, τῶν εὐπειθῶν, τῶν ὑπάκουων.

